

Правописанието на даскала Пеня бѣше *славяно-болгарско*, което се поддържаше отъ тогавашнитѣ български учебници, като тия на Христаки Павловича, Свищовски учитель, както и отъ изданието на Фотинова въ Смирна. Юсовото правописание бѣше нововведение, което едва проправяше пѣтя си и се усмиваше отъ тогавашнитѣ филолози. Покойния Фотиновъ въ „Любословието“ си, помнѣж, бѣше напечаталъ една филологическа статия срѣщу приеманieto въ *болгарский* языкъ буквата *юсз* (ж) съ слѣдующето смѣшно сравнение: каквото на лева ще прилича да прикачишъ лесичева опашка, туй е и буквата *ж*, прикачена на кирилицата ни. Даскалъ Пеню съ видимо удоволствие, че и той е единъ отъ съзнавающитѣ азикословци непотрѣбността на туй нововведение, четѣше прѣдъ цѣлия классъ филологическата статия на Фотинова. Филологическитѣ убѣждения обаче на даскалъ Пеня не бѣхж никакъ твърди. Ето какво станж. Прѣдстоеше да мине прѣзъ Търново (1847 г.) прочутия още тогива габровски родолюбецъ *Василъ Априловъ*, идящъ отъ Одесса да навиди отечеството си и хода на народното образование. Даскалъ Пеню щомъ се извѣсти за това и веднага взе своитѣ мѣрки. Единъ день той ни заржча да почнемъ да пишемъ юсовото правописание и то на нови *тетрадки*. Тогива учахми прѣводъ отъ славянски на български отъ историята на Раича за Българитѣ, отъ която училището имаше само единъ екземпляръ, отъ който всички ученици прѣписвахж оригинала, а послѣ и прѣвода му. Даскалъ Пеню аргументираше тая си поржчка така: Одесскитѣ Българи сж приели юсовото правописание, та и Априловъ, като ще дойде да посѣти училището ни, да види, че и ний държимъ сжщото правописание, и да му угодимъ, та кога замини, ний пакъ ще захванемъ нашето. Ний знаехми вече замѣненията на буквитѣ *у*, *о*, *е* въ юсовото правописание съ *ж*, *з*, *ь*. И, дѣйствително, подиръ нѣколко недѣли Априловъ посѣти училището ни, видя *тетраджитѣ* ни съ юсовото правописание, разгледа учебницитѣ ни, разговоря съ учителитѣ ни и заминж, вѣроятно, задоволенъ отъ учебното дѣло. Помнѣж го; на бой нисъкъ, благообразенъ, за първи пѣтъ виденъ отъ мене човѣкъ, съ бръснати мустаки българинъ, повече изглеждаше на младъ момъкъ, отъ колкото на старецъ, какъвто бѣше. Отъ Търново за кждѣ замина малко искахъ да зная. Чухъ само, че подиръ тая обиколка въ България, като се завръщалъ за Одес-